

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:3277

av Mikael Oscarsson m.fl. (KD)

med anledning av prop. 2015/16:40 Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att internationella insatser likt den i Irak måste bedrivas långsiktigt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att insatsen i Irak ska utökas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förankring av kommande förslag om internationella insatser och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska se över möjligheterna att stödja Kurdistans regionala regering (KRG) med krigsmateriel och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Svensk utrikespolitik bygger sedan mycket länge på solidaritet med andra länder. Vi har en solidaritetsförklaring genom Lissabonfördraget, dels genom artikel 42.7, dels genom artikel 222, samt genom den ensidiga solidaritetsförklaringen som utfärdades 2009 (prop. 2008/09:140). Då Sverige inte i dagsläget är en fullvärdig medlem av någon försvarsallians utan bygger landets utrikespolitik på nämnda solidaritetsförklaringar är det av yttersta vikt att Sverige också agerar solidariskt mot länder som hamnar i kris, oavsett om det är en väpnad attack från främmande makt, terrorism eller en miljökatastrof. Att inte agera solidariskt oavsett orsak skulle kraftigt underminera svensk utrikespolitik.

Eftersom svensk utrikespolitik bygger på just solidaritet är det viktigt att det finns en beredskap för situationer som kan komma att uppstå. I denna typ av situationer får inte finansiering under några omständigheter vara ett hinder för Sverige att agera solidariskt. Regeringen gör bedömningen att svenska bidraget till koalitionen kommer att finansieras från anslag 1:2 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan till en kostnad om 115 miljoner kronor. Detta lämnar dock mycket lite utrymme för andra insatser om något skulle uppstå där Sverige måste agera på annat håll än i Irak. Därför föreslog Kristdemokraterna i budgetmotionen för 2016 (motion 2015/16:2710) ett utökat anslag om 30 miljoner kronor till anslag 1:2 under utgiftsområde 5 Internationell samverkan.

Propositionens innehåll

I propositionen 2015/16:40 Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak föreslås av regeringen att riksdagen ställer en svensk väpnad styrka till förfogande fram till utgången av 2016 för den militära utbildningsinsatsen. Insatsen genomförs mot Daesh/IS på inbjudan av den irakiska regeringen. Sveriges bidrag består av 35 personer och styrkan kan vid behov utökas med 85 personer för att då uppgå till totalt 120 personer. I propositionen framgår att den militära multinationella insatsen som genomförs i Irak och Syrien verkar under en koalition som leds av USA. Den strategi som koalitionen agerar utefter syftar till att initialt hindra Daesh/IS framryckningar genom att bland annat utbilda och träna försvarsstyrkor i Irak, för att på sikt beseгра terroristorganisationen. Strategin utgör en del i en bredare strategi tillsammans med andra krishanteringsinstrument, såsom diplomati och humanitära åtgärder. Det svenska styrkebidraget till koalitionen mot Daesh/IS kommer fortsatt verka i norra Irak och har rådgivning och utbildning av de irakiska försvarsstyrkorna som uppgift. Utbildningen och rådgivningen har tagits väl emot av de förband Sverige stöder i området. Sverige har bland annat bidragit med utbildning inom sjukvård, folkrätt, strid i bebyggelse samt att detektera improviserade sprängladdningar. Även rådgivning i försvarsstrid har genomförts.

Svenskt agerande i rådande krissituation

Det ligger i Sveriges, likväl som omvärldens, intresse att vara med och bidra till att bekämpa den fruktansvärda terror Daesh/IS bedriver. Det är bra att Sverige sedan en tid deltar aktivt i insatsen och ska så fortsätta att göra. Men, för att vara framgångsrik i

insatsen att bekämpa denna avskryvårda terrorism måste den svenska insatsen bedrivas med långsiktighet och bred förankring i riksdagen. Vidare måste en insats som den i Irak vara flexibel. Inträffar oväntade situationer måste insatsen omgående kunna omvärderas och stöpas om utefter de nya rådande omständigheterna.

När insatsen först beslutades var slutdatum satt till sista december 2015. Situationen idag är långt mycket mer komplex och svårbedömd än när senaste beslutet togs i början av 2015. Komplicerande faktorer har tillkommit så som att Ryssland beslutat att sända trupper till Syrien, att en rad grupperingar som strider mot Daesh/IS också bedriver konflikt sinsemellan samt att Turkiet valt att ta en mer aktiv roll i situationen.

En utbildningsinsats i ett land som befinner sig i krig måste ha ett långsiktigt mandat, för att alla inblandade parter skall kunna upprätta en långsiktig strategi. Att nu regeringen har för avsikt att besluta på årsbasis är bättre än som vid förra beslutet, men att försöka få till en långsiktighet i insatsen i Irak är nu av största vikt. Därför bör regeringen tillse att Försvarsmakten har full insyn i regeringens strategiska överväganden likväl som de utrikespolitiska överväganden som gjorts i detta ärende.

I Sveriges kamp mot terrorismen är vårt bidrag till den internationella koalitionen mot Daesh/IS betydelsefullt. Det är därför Kristdemokraternas mening att insatsens omfattning över tid behöver trappas upp.

Sverige behöver därför förbereda sig på att utveckla insatsen och tillföra ytterligare hjälp till koalitionen eller andra länder som drabbas i sviterna av konflikten i Irak och Syrien. Om koalitionen så efterfrågar bör Sverige se över möjligheten att skicka Gripen-plan i kampen mot Daesh/IS. JAS 39 Gripen har ett antal funktioner väl lämpade för insatsen i Irak och Syrien. Vilka uppgifter svenskt stridsflyg skulle kunna ha på plats måste Försvarsmakten bistå med att bedöma, men vi måste från riksdagens håll signalera att vi är beredda att bistå med stridsflyg om så frågan kommer.

Kurdistan regionala regering (KRG) behöver omvärldens stöd och har själva efterfrågat ett stöd i form av militär materiel. Sverige bör hörsamma denna vädjan, liksom exempelvis Tyskland har gjort. Vilken typ av materiel Sverige har möjlighet att bidra med, inom ramen för vår nuvarande lagstiftning, bör beredas på regeringsnivå. Viljeinriktningen från svensk sida bör emellertid vara att vi är beredda att stödja KRG med materiel om så är möjligt.

Förankring

Vi kan vidare konstatera att regeringen valt att bryta mot vedertagen praxis i riksdagen när det kommer till att förankra processen. Praxis är tydlig och säger att svenskt deltagande i internationella insatser skall förankras i riksdagen. Efter att insatsen inleddes har ett antal faktorer förändrats och det säkerhetspolitiska läget är idag ett helt annat än när insatsen senast beslutades. Därför krävs en grundlig analys av läget i området där insatsen sker samt en diskussion kring svenskt framtida deltagande.

Mikael Oscarsson (KD)

Sofia Damm (KD)

Andreas Carlson (KD)

Tuve Skånberg (KD)